

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžo/227/2015
Identifikačné číslo spisu: 1013201102
Dátum vydania rozhodnutia: 22.02.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1013201102.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a z členov senátu JUDr. Jozefa Milučkého a JUDr. Soni Langovej v právnej veci navrhovateľky: V. R., bytom M., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, so sídlom, Nám. slobody 12, Bratislava, IČO: 30 798 841, o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporcu sp. zn. 4118/2013, ev. č. 23594/2013 zo dňa 30.05.2013, konajúc o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Sp/60/2013-32 zo dňa 01.04.2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Sp/60/2013-32 zo dňa 01.04.2015 m e n í tak, že rozhodnutie odporcu sp. zn. 4118/2013, ev. č. 23594/2013 zo dňa 30.05.2013 z r u š u j e a v e c v r a c i a odporcovi na ďalšie konanie.

Navrhovateľke právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave (ďalej len ako „krajský súd“ alebo „súd prvého stupňa“) potvrdil podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O.s.p.“) rozhodnutie odporcu, ktorým nepriznal navrhovateľke nárok na poskytnutie právnej pomoci vo veci označenej navrhovateľkou ako ohováranie, a to z dôvodu nesplnenia podmienky stavu materiálnej núdze od februára 2013. Dôvodom pre rozhodnutie správneho orgánu bola okolnosť, že s účinnosťou odo dňa 1. 2. 2013, syn navrhovateľky, P. R., ukončil školskú dochádzku, v dôsledku čoho došlo k zmene počtu spoločne posudzovaných osôb.

Krajský súd v rozhodnutí uviedol, že navrhovateľka vo svojom návrhu nenamietala správnosť výpočtu jej príjmov a príjmov spoločne posudzovaných osôb ale skutočnosť, že odporca posudzoval jej syna ako zárobkovo činnou osobu, následkom čoho odporca vec nesprávne posúdil a rozhodol. Túto námietku vyhodnotil prvostupňový súd ako nedôvodnú. Zo spisu mal preukázané, že odporca neposudzoval syna navrhovateľky ako zárobkovo činnú osobu, ale ako nezaopatrené dieťa, a to len v rozhodnom období

október 2012 - január 2013, kedy spĺňal zákonnú definíciu tohto pojmu podľa zákona o prídavku na dieťa. Pojmovým znakom nezaopatreného dieťaťa je povinná školská dochádzka, pričom zákon určuje vekovú hranicu nezaopatrenosti dieťaťa najdlhšie do dovŕšenia 25 rokov, respektíve do dovŕšenia plnoletosti. Syn navrhovateľky dovŕšil 18. rok veku dňa 10. 10. 2012, a preto u neho neprichádza do úvahy aplikácia § 3 ods. 2 písm. b) zákona o prídavku na dieťa, podľa ktorého by mohol spĺňať zákonnú definíciu nezaopatreného dieťaťa aj za predpokladu, že by nevykonával školskú dochádzku. Syn navrhovateľky ukončil školskú dochádzku ku dňu 01. 02. 2013 a zároveň už dovŕšil 18. rok veku dňa 10. 10. 2012, preto týmto dňom prestal spĺňať obsahové vymedzenie pojmu nezaopatrené dieťa a nemožno ho v zmysle zákona o poskytovaní právnej pomoci pri vyhodnocovaní stavu materiálnej núdze posudzovať spoločne s navrhovateľkou. Súd sa vysporiadal aj s námietkou navrhovateľky ohľadom právoplatnosti rozhodnutia Okresného úradu Bratislava, týkajúceho sa ukončenia školskej dochádzky syna navrhovateľky a jeho účinnosťou. Podľa právneho názoru krajského súdu, postupoval odporca v súlade so zákonom keď správne určil, že navrhovateľka sa od februára 2013 nenachádza v stave materiálnej núdze a nesplnila teda jednu zo základných kumulatívnych podmienok poskytovania právnej pomoci vymedzenej v § 6 ods. 1 písm. a) a § 6a ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o poskytovaní právnej pomoci).

Odporca zároveň postupoval v intenciách zákona, ak od februára 2013 neexistoval príjem syna navrhovateľky ako spoločne posudzovanej osoby, pretože tento prestal spĺňať obsahové vymedzenie tohto pojmu dňom ukončenia povinnej školskej dochádzky. Odporca v správnom konaní syna navrhovateľky vyhodnocoval len vo vzťahu k splneniu definície spoločne posudzovanej osoby, resp. nezaopatreného dieťaťa podľa zákona o poskytovaní právnej pomoci, nepovažoval ho za osobu zárobkovo činnú ako tvrdila navrhovateľka.

Z uvedených dôvodov napadnuté rozhodnutie odporcu potvrdil a neúspešnej navrhovateľke nepriznal náhradu trov konania.

II.

Voči rozsudku Krajského súdu v Bratislave podala navrhovateľka odvolanie, v ktorom uviedla, že sa v ňom preukazuje zaujatosť a klamstvo zo strany sudcu. Uviedla, že reakcia sudcu voči osobe jej manžela prítomného na pojednávaní bola arogantná, pričom nie je pravda, že do spisu nebolo nič doložené, pretože počas pojednávania boli predložené listinné dôkazy. Keďže súd doposiaľ nerozhodol o zákonom ukončení školskej dochádzky jej syna, nebolo možné rozhodnúť v danej veci.

Na výzvu súdu o doplnenie odvolania, navrhovateľka doplnila svoje odvolanie, v ktorom uviedla, že nemá právnické vzdelanie, a preto podané odvolanie nespĺňa požiadavku odbornosti. Navrhovateľka poberá invalidný dôchodok 310 € a manžel opatrovateľský príspevok na ťažko postihnutého syna vo výške 194 €, preto neposkytnutie právnej pomoci považuje za diskriminačný.

Rozsudok napáda v plnom rozsahu, konanie bolo unáhlené ak pri rozhodnutí nebolo prihliadnuté na podstatu právnej veci.

III.

Odporca vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že na základe dokladov a informácií predložených navrhovateľkou v správnom konaní, správne vyhodnotil rozsah spoločne posudzovaných osôb na účely skúmania splnenia podmienky materiálnej núdze tým, že na základe zmeny počtu spoločne posudzovaných osôb od februára 2013, nepovažoval syna navrhovateľky za spoločne posudzovanú osobu na účely vyhodnotenia podmienky materiálnej núdze. Učinil tak na základe právoplatného rozhodnutia riaditeľky Špeciálnej základnej školy č. 58/13 zo dňa 14. 02. 2013. Tvrdenie navrhovateľky, že ešte nebolo ukončené podanie na nezákonné ukončenie školskej dochádzky považuje za bezpredmetné na účely posudzovania stavu materiálnej núdze navrhovateľky v čase vydania rozhodnutia. V rozhodnutí Obvodného úradu Bratislava č. OMČ 110/2013 zo dňa 11.04. 2013, ktorým bolo potvrdené

prvostupňové rozhodnutie zo dňa 14. 02. 2013 je uvedené, že rozhodnutie je konečné, nemožno sa proti nemu odvolať, je preskúmateľné súdom. Skutočnosť, že navrhovateľka využila možnosť preskúmania rozhodnutia a postupu správneho orgánu súdom, žiadnym spôsobom nemá vplyv na riadne posúdenie veci odporcom. V plnom rozsahu sa pridrižiava všetkých skutočností a vyjadrení uvedených v napadnutom rozhodnutí ako i vyjadrení odporcu k návrhu, vrátane vyjadrenia na pojednávaní.

Podľa jeho názoru, napadnuté rozhodnutie odporcu bolo vydané v súlade so zákonom, a preto žiadal odvolací súd, aby rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v odvolacom konaní postupoval v zmysle ust. § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. (Správny súdny poriadok), účinného od 1.7.2016, podľa ktorého sa odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona dokončia podľa doterajších predpisov, t.j. podľa zákona č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok (O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 vetou prvou O.s.p. a § 211 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd prvého stupňa potvrdil ako vecne správne napadnuté rozhodnutie odporcu, ktorým navrhovateľke nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

Najvyšší súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a konanie mu prechádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v opravnom prostriedku navrhovateľa a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu.

Predmetom preskúmvacieho konania v danej veci je rozhodnutie žalovaného správneho orgánu, ktorým podľa ust. § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. navrhovateľke nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci z dôvodu nesplnenia podmienky hmotnej núdze.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z obsahu administratívneho spisu zistil, že dňa 17. 04. 2013 požiadala navrhovateľka o poskytnutie právnej pomoci v prebiehajúcom súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava IV sp. zn. 24C/170/2010. Z rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Co/22/2013-71 zo dňa 28. 3. 2013 vyplýva, že ten, ako odvolací súd, odmietol odvolanie žiadateľky proti uzneseniu prvostupňového súdu o odmietnutí podaní navrhovateľov zo dňa 17. 5. 2010 z dôvodu, že predmetné podanie neobsahovalo náležitosti návrhu na začatie konania, chýbali rozhodujúce skutočnosti, absentovalo pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností a tieto vady podania neboli odstránené napriek výzve súdu.

Najvyšší súd v procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich z administratívneho spisu, obsiahnutých v odôvodnení napadnutého prvostupňového rozsudku.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Úlohou súdu pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti, tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcej rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov (§ 250l a nasl. O.s.p.) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu je určený rozsahom dôvodov uvedených v opravnom prostriedku, ktorými navrhovateľ namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach a súčasne rozsahom predmetu rozhodovania správnym orgánom a dôvodmi uvedenými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 O.s.p.).

Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúvanie napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 O.s.p.).

Účelom zákona č. 327/2005 Z.z. je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v azylových veciach alebo v konaní o administratívnom vyhostení podľa osobitného predpisu a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov (§ 1).

Zákon č. 327/2005 Z.z. ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci (§ 2).

Podľa § 6 ods. 1, 2 zákona č. 327/2005 Z.z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom (§ 2 zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 372/2004 Z.z.) a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,

b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a

c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy (zákon č. 663/2007 Z.z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov) okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch. Podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa odseku 1 písm. a/ a b/ musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci bez finančnej účasti.

Podľa § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. ak príjmy prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, centrum môže poskytnúť právnu pomoc s finančnou účasťou oprávnenej osoby, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci.

Podľa § 10 ods. 1 až 6 zákona č. 327/2005 Z.z. konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci (ďalej len „konanie“) sa začína podaním písomnej žiadosti doloženej dokladmi preukazujúcimi skutočnosťami

uvedené v žiadosti, ktorú podáva žiadateľ na tlačive. Doklady preukazujúce, že sa žiadateľ nachádza v stave materiálnej núdze, nesmú byť staršie ako tri mesiace. Žiadosť musí obsahovať meno a priezvisko žiadateľa, jeho trvalý alebo prechodný pobyt a rodné číslo. Na výzvu centra žiadateľ doplní v primeranej lehote určenej centrom ďalšie údaje a doklady týkajúce sa skutočností rozhodujúcich na posúdenie nároku na poskytnutie právnej pomoci, ktorá nesmie byť kratšia ako desať dní; centrum podľa možnosti zabezpečí doklady a iné potrebné údaje, ktorými disponujú štátne orgány, obce, notári a iné právnické osoby a fyzické osoby povinné poskytovať súčinnosť podľa tohto zákona.

Účastníkom konania je žiadateľ.

Žiadosť sa podáva v kancelárii centra príslušnej podľa miesta trvalého alebo prechodného pobytu žiadateľa. Žiadateľ je povinný uviesť v žiadosti a pri predbežnej konzultácii úplné a pravdivé údaje. Centrum rozhodne o žiadosti do 30 dní od doručenia žiadosti, ktorá spĺňa náležitosti podľa odseku 1; túto lehotu nemožno predĺžiť. Proti rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na príslušný krajský súd; o tomto centre žiadateľa náležite poučí v odôvodnení rozhodnutia.

Rozhodnutie, ktorým sa nepriznáva nárok na poskytnutie právnej pomoci, okrem náležitostí podľa osobitného predpisu (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní - správny poriadok, v znení neskorších predpisov) musí obsahovať aj poučenie, že ak odpadnú dôvody nepriznania nároku na poskytnutie právnej pomoci, môže žiadateľ v tej istej veci podať žiadosť opätovne.

Podľa § 25 ods. 1 zákon č. 327/2005 Z.z. na konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci a o súvisiacich nárokoch podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní - správny poriadok, v znení neskorších predpisov).

Podľa § 3 ods. 1 správneho poriadku správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.

Podľa § 32 ods. 1 správneho poriadku správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Prítom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

Podľa § 46 správneho poriadku rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Podľa ust. § 2 zákona č. 601/2003 účinného do 30.6.2013, za životné minimum fyzickej osoby alebo fyzických osôb, ktorých príjmy sa posudzujú podľa § 3 spoločne, sa považuje suma alebo úhrn súm

- a) 194,58 eura mesačne, ak ide o jednu plnoletú fyzickú osobu,
- b) 135,74 eura mesačne, ak ide o ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu,
- c) 88,82 eura mesačne, ak ide
  1. o zaopatrené nplnoleté dieťa,
  2. o nezaopatrené dieťa.

Predmetom žalobných námietok navrhovateľky je otázka posudzovania jej syna ako nezaopatreného dieťaťa z dôvodu povinnej školskej dochádzky.

V zmysle úpravy § 3 ods. 1 zákona č. 600/2003 Z.z. o prídavku na deti, nezaopatrené dieťa podľa tohto zákona je dieťa do skončenia povinnej školskej dochádzky.

Podľa ods. 2 cit ustanovenia, nezaopatrené dieťa podľa tohto zákona je aj dieťa, ktoré

- a) po skončení povinnej školskej dochádzky sa zúčastňuje dennou formou kurzu na získanie základného

vzdelania, okrem kurzu organizovaného podľa osobitného predpisu,) najdlhšie do skončenia školského roku, v ktorom dieťa dovŕšilo 18 rokov veku, alebo

b) je neschopné sa sústavne pripravovať na povolanie alebo vykonávať zárobkovú činnosť pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav, najdlhšie do dovŕšenia plnoletosti.

Podľa ods. 3 cit. ustanovenia, nezaopatrené dieťa podľa tohto zákona nie je dieťa,

a) ktorému vznikol nárok na invalidný dôchodok alebo poberá sociálny dôchodok,

b) ktorého štúdium na vysokej škole podľa študijného programu presahuje štandardnú dĺžku alebo

c) ktoré získalo vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa.

Nezaopatreným dieťaťom nie je dieťa, ktorému vznikol nárok na invalidný dôchodok alebo sociálny dôchodok. Nárok na tieto druhy príjmov vznikajú vydaním príslušného rozhodnutia správneho orgánu.

Podľa § 19 ods. 2 zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní v znení neskorších predpisov, povinná školská dochádzka je desaťročná a trvá najviac do konca školského roka, v ktorom žiak dovŕši 16. rok veku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 22 ods. 1 a 3 zákona č. 245/2008 Z.z., žiak skončil plnenie povinnej školskej dochádzky, ak od začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky absolvoval desať rokov vzdelávania v školách podľa tohto zákona alebo dňom 31. augusta príslušného školského roka, v ktorom žiak dovŕšil 16. rok veku.

Žiakovi s ťažkým zdravotným postihnutím môže riaditeľ školy umožniť vzdelávanie v základnej škole až do konca školského roka, v ktorom žiak dovŕši 18. rok veku.

Z obsahu napadnutého rozhodnutia vyplýva, že dôvodom jeho vydania bola skutočnosť, že žalovaný správny orgán na základe priložených listinných dokladov mal za preukázané, že navrhovateľka nespĺnila podmienku ustanovenú v § 6 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z.z., v zmysle ktorej fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom (§ 2 zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 372/2004 Z.z.) a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, pričom táto podmienka je jedným z nevyhnutných predpokladov na poskytnutie právnej pomoci.

Z nesporných tvrdení navrhovateľky ako i predložených podkladov obsiahnutých v spise odporcu vyplýva, že navrhovateľka v čase podania žiadosti poberala invalidný dôchodok 325,50 € a manžel navrhovateľky poberal na spoločného syna, žijúceho s nimi v spoločnej domácnosti, peňažný príspevok na opatrovanie vo výške 216,61 €.

Rozhodnutím Obvodného úradu Bratislava zo dňa 11. 04. 2013 bola dňom 01. 02. 2013, na základe rozhodnutia riaditeľky Špeciálnej základnej školy, bola synovi navrhovateľky ukončená školská dochádzka. Z rozhodnutia vyplynulo, že žiak plnil školskú dochádzku nad rámec povinnej školskej dochádzky, keď povinná desaťročná dochádzka bola splnená dňom 30. 6. 2012, jedenástym rokom školskej dochádzky. Podľa úradného záznamu zo dňa 07.05.2012, dôvodom ukončenia školskej dochádzky syna navrhovateľky bola aj okolnosť, že navrhovateľka s manželom nedonášali syna na vzdelávanie, a tým nespĺnili podmienky osobitného plnenia školskej dochádzky.

Z uvedeného je zrejmé, že syn navrhovateľky v zmysle zákona splnil povinnosť absolvovať 10 rokov vzdelávania. Možnosť (nie povinnosť) ďalšieho vzdelávania v súlade so zákonom nad určený rozsah, je daná na úvahu riaditeľa školy, ktorý svojím rozhodnutím ukončil školskú dochádzku P. R.. Uvedené rozhodnutie je právoplatné (nedošlo k odkladu jeho vykonateľnosti), a preto voči tretím osobám, t.j. aj voči odporcovi záväzná. Na základe tejto skutočnosti bol otcovi P. R., od 01.02.2013 znížený príspevok na opatrovanie.

V danom prípade bolo zároveň preukázané, že syn navrhovateľky P. R., nar. XX.XX.XXXX, je ťažko zdravotne postihnutý a dovŕšil plnoletosť dňa 10.10.2012 a zároveň v čase podania žiadosti mal ukončenú povinnú školskú dochádzku.

Minimálne finančné potreby rodiny na prežitie sa zisťujú na základe počtu spoločne posudzovaných osôb. Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a fyzické osoby, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením. Ak si občan v hmotnej núdzi a fyzické osoby, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, neuplatnia svoje zákonné nároky, ktorými si môžu zabezpečiť základné životné podmienky a pomôcť si v hmotnej núdzi, nepovažujú sa za občanov v hmotnej núdzi.

Fyzickými osobami, ktoré sa spoločne posudzujú na účely hmotnej núdze, zabezpečenia základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi sú v danom prípade rodičia (navrhovateľka a jej manžel) a ich syn vo veku do 25 rokov, ktorý nemá príjem a žije s rodičmi v domácnosti.

Syn navrhovateľky by sa spoločne neposudzoval pre určenie daného príjmu, len ak by bol v posudzovanom čase evidovaný ako uchádzač o zamestnanie a vznikol mu nárok na dávku v nezamestnanosti, alebo ak by mu bol vyplácaný invalidný dôchodok. Tieto skutočnosti preukázané neboli, napriek tomu odporca vylúčil syna navrhovateľky z okruhu spoločne posudzovaných osôb.

V súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, synovi navrhovateľky mohol vzniknúť nárok na invalidný dôchodok (tzv. invalidný dôchodok z mladosti), pretože sa stal invalidným pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka alebo v období, v ktorom je nezaopatreným dieťaťom. Nárok na tento dôchodok vznikne najskôr odo dňa dovŕšenia 18 rokov.

V danej veci navrhovateľka nepredložila doklad pre posúdenie spoločného príjmu osôb v domácnosti preukazujúci, či si jej syn uplatňoval nárok na priznanie invalidného dôchodku po dovŕšení 18 rokov, ktorým by si zabezpečil finančný príjem, resp. či bol tento nárok posudzovaný príslušným orgánom. Odporca predloženie takéhoto dokladu od navrhovateľky nevyžadoval.

Vzhľadom na okolnosť, že správny orgán aj prvostupňový súd neskúmali možnosť uplatnenia nároku na invalidný dôchodok synom navrhovateľky a bez tohto ho vylúčili z okruhu spoločne posudzovaných osôb, nepostupovali v súlade so zákonnou úpravou.

Správny orgán do okruhu spoločne posudzovaných osôb zahrnul len navrhovateľku a jej manžela a vypočítal sumu životného minima len z ich príjmu. Nevzal do úvahy, že v spoločnej domácnosti s nimi žil syn, ktorého po dovŕšení veku 18 rokov a z dôvodu ukončenia povinnej školskej dochádzky treba považovať za ďalšiu dospelú osobu podľa § 2 písm. b) zákona č. 601/2003 Z.z., pričom nebola skúmaná aj možnosť jeho príjmu. Výpočet sumy životného minima odporcom, preto nie je možné považovať za správny.

V zmysle ust. § 6 ods.1 zákona č. 327/2005 Z.z., úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na právnu pomoc môže byť len ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých troch podmienok v zmysle vyššie citovaného § 6 ods. 1 uvedeného zákona.

Odporca v predmetnej veci posudzoval len otázku materiálnej núdze navrhovateľky na základe jej žiadosti o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci a priložených dokladov deklarujúcich jej sociálny a majetkový stav. Neskúmal splnenie ďalších podmienok pre priznanie nároku na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci a svoje rozhodnutie neoprel aj o iné zistenie, ktoré by vyplývalo z obsahu predložených dokladov. Odporca si nezabezpečil od navrhovateľky žiadne dôkazy, preukazujúce jej právo a dôvodnosť žaloby podanej na Okresný súd Bratislava IV (konanie č. 24C/170/2010-59) a neskúmal ani hodnotu sporu.

Najvyšší súd dáva do pozornosti, že odporca ako príslušný správny orgán, za účelom rozhodnutia o nároku fyzickej osoby na poskytnutie právnej pomoci musí skúmať splnenie všetkých zákonných podmienok ustanovených v právnej norme § 6 ods. 1, a teda sa musí zaoberať nielen otázkou sociálneho a materiálneho stavu žiadateľa ako jednej zo zákonných podmienok na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti. Žiadateľ musí súčasne spĺňať všetky tri podmienky: hmotnú núdzu, že sa nejedná o zrejmu bezúspešnosť sporu a že hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy. V danej veci správny orgán skúmal a vyhodnotil len nesplnenie jednej podmienky na poskytnutie právnej pomoci (hmotná núdza navrhovateľky), pričom jeho závery považuje odvolací súd za zisteného skutkového stavu ako nepodložené. Riadnym spôsobom nebola preukázaná a vyhodnotená žiadna ďalšia podmienka, ktorej nesplnenie by bolo dôvodom pre prijaté rozhodnutie.

Za daného stavu nezostalo preto odvolaciemu súdu iné, ako rozhodnutie odporcu zrušiť, pretože na základe vykonaných dôkazov tvoriacich podklad pre rozhodnutie, nebolo možné dospieť k záveru, že navrhovateľka nespĺňala podmienku podľa ust. § 6 ods. 1 písm. a) zákona č. 327/2005 Z.z., čo bolo jediným dôvodom, pre ktorý správny orgán navrhovateľke nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedených dôvodov dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je potrebné podľa § 250ja ods. 3 v spojitosti s ust. § 250l ods. 2 O.s.p. a § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. zrušiť a vec vrátiť odporcovi na ďalšie konanie.

O náhrade trov konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250k ods. 1 O.s.p. a § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal, pretože zo spisu nevyplýva, že by jej v súvislosti so súdnym konaním vznikli trovy konania, resp., že by si ich uplatnila.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.